

- בעניין: 1. _____ **צבאח**, ת.ז. _____
תושבת הרשות הפלסטינית, מנפת רמאללה,
קטינה
2. _____ **צבאח**, ת.ז. _____
תושבת הרשות הפלסטינית, מנפת רמאללה,
קטינה
3. _____ **צבאח**, ת.ז. _____
תושב הרשות הפלסטינית, מנפת רמאללה,
קטין
4. _____ **צבאח**, ת.ז. _____
תושב הרשות הפלסטינית, מנפת רמאללה,
קטין
- כולם באמצעות אביהם:
מר _____ **צבאח**, ת.ז. _____
תושב הרשות הפלסטינית, מנפת רמאללה
5. **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר – ע.ר.**
ע"י ב"כ עוה"ד עידו בלום (מ.ר. 44538) ו/או עביר ג'ובראן (מ.ר. 44346)
ו/או יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או יותם בן הלל (מ.ר. 35418)
ו/או חוה מטרס-עירון (מ.ר. 35174) ו/או סיגי בן-ארי (מ.ר. 37566)
ו/או אלון מרגלית (מ.ר. 35932) ו/או ידין עילם (מ.ר. 39475)
- מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותרים

- נ ג ד -

1. **מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**
2. **הממונה על מרשם האוכלוסין במינהל האזרחי**
3. **מדינת ישראל**

המשיבים

עתירה למתן צו על תנאי

- מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המופנה אל המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם:
- א. מדוע לא יתקנו את כתובתם הרשומה של העותרים 1-4 בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל, בהתאם לכתובתם הנכונה והאמיתית, שהינה בנפת רמאללה, שם הם מתגוררים בפועל עם הוריהם, ובהתאם להודעות הרשות הפלסטינית.
  - ב. מדוע לא ירשמו בהעתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני שבידי ישראל, את פרטי הרישום של תושבים פלסטינים בהתאם להודעות ולעדכונים המועברים להם על-ידי הרשות הפלסטינית, באופן שהעתק מרשם האוכלוסין שבידיהם יהיה תואם למרשם המקורי.
  - ג. מדוע לא יחדלו ממדיניותם שלא לקבל עדכונים מהרשות הפלסטינית בנוגע לפרטי הרישום של תושבים פלסטינים (בפריט המען).
  - ד. מדוע לא יימנעו מלהזין להעתק מרשם האוכלוסין שבידי ישראל נתונים שמקורם אינו בהודעות ובעדכונים כאמור, ושהם סותרים את הרישום במרשם האוכלוסין הפלסטיני.

בקשה לצו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא צו ביניים, שיאסור לנקוט נגד העותרים 1-4 – כולם ילדים, בני ארבע עד אחת-עשרה – צעדים כלשהם בשל כתובתם השגויה, כפי שהיא רשומה בהעתק מרשם האוכלוסין שבידי המשיב 1, ובכלל זאת להרחיק את העותרים מביתם שבנפת רמאללה.

עניינה של העתירה אינו בחוקיות ישיבתם של העותרים בנפת רמאללה – בעניין זה אין העותרים זקוקים לסעד מהמשיב. עניינה של העתירה הוא בתיקון המען הרשום בהעתק המרשם שמחזיק המשיב 1, וטעמה, בין השאר, בקשיים שמערימים המשיבים בפני אנשים במצבם של העותרים, בין השאר בקבלת שירותים שונים, ביציאה לירדן ולעתים אף בגירושם מבתיים.

כל פגיעה בחיי המשפחה של הילדים העותרים תגרום נזק וסבל בל יתוקן. לעומת זאת, שום אינטרס של המשיבים לא ייפגע מהמשך שהייתם של העותרים עם הוריהם בביתם שנפת ברמאללה.

התשתית העובדתית

הצדדים והעובדות

1. העותרים 1-4 (להלן: **העותרים או הילדים**) הם ילדיהם של מר _____ צבאח (ת.ז. _____) וגב' _____ צבאח (ת.ז. _____), תושבי הרשות הפלסטינית, אשר נישאו בשנת 1994 ומתגוררים מאז באזור רמאללה.
2. העותרים נולדו כולם באזור רמאללה שבגדה המערבית.
- העותרת 1, _____, ילידת אל-בירה הסמוכה לרמאללה, בת אחת-עשרה, לומדת בכיתה ו' בבית-הספר לבנות נור-אלהודה שבביתוניא.
- העותרת 2, _____, גם היא ילידת אל-בירה, בת עשר ולומדת בכיתה ה' בבית הספר לבנות נור-אלהודא.
- העותר 3, _____, גם הוא יליד אל-בירה, בן שבע ולומד בכיתה ב' בבית-הספר לבנים נור-אלהודא.
- העותר 4, _____, יליד רמאללה, הוא בן ארבע, ולומד בגן נור-אלהודא.

3. מיד לאחר לידתו של כל אחד מהעותרים, רשמו אותו הוריו במרשם האוכלוסין הפלסטיני. העותרים נרשמו, כמקובל, על-בסיס הודעות לידה המונפקות על ידי בית-החולים. עם רישומו במרשם האוכלוסין, הוצאה לכל אחד מהעותרים תעודת לידה.

בהודעות הלידה של העותרים צוין מענם הנכון לאותה עת – אם צפא שבנפת רמאללה.

כך גם נרשמו העותרים במרשם האוכלוסין של הרשות הפלסטינית, כשבמשבצת המען מופיע "אם צפא".

גם בתעודות הלידה של העותרים, המהוות תדפיס נתונים ממרשם האוכלוסין, מצוין מענו של כל אחד מהם כ"אם צפא".

העתקי הודעות הלידה של העותרים מצורפים ומסומנים **ע/1-4/ע**.

העתקי תעודות הלידה של העותרים מצורפים ומסומנים **ע/5-8/ע**.

4. בסוף שנת 2005, בעקבות מעבר דירה של המשפחה בתוך אזור רמאללה, ביקש אבי המשפחה לעדכן את כתובתו הרשומה ואת כתובותיהם של ילדיו והגיש הודעת עדכון למשרד הפנים הפלסטיני. ביום 8.12.07 העביר משרד הפנים הפלסטיני הודעה על העדכון לצד הישראלי, וזאת בהתאם להסכם הביניים אשר עוגן במנשר מס' 7. אך בעקבות זאת התברר כי בהעתק המרשם שבידי ישראל רשומים הילדים במען שגוי, **ברפיח**!

העותרים, כאמור, מעולם לא התגוררו ברפיח, ומעולם לא נרשמו ברפיח. מענם כפי שהיה וכפי שנרשם במקור הוא "אם צפא". לא ברור באיזו סמכות החליט מאן דהו מטעם המשיב לרשום את הילדים בהעתק מרשם האוכלוסין השמור בידי ישראל במען "רפיח".

5. ביום 21.3.07 פנה משרד הפנים הפלסטיני אל הצד הישראלי פעם נוספת, לשם תיקון הטעות והעביר לידיו הודעות עדכון מען לארבעת הילדים.

אך הטעות לא תוקנה והילדים נותרו רשומים במען שגוי ברפיח.

6. העותר 5 (להלן: **המוקד להגנת הפרט או המוקד**) הוא ארגון זכויות אדם שמושב בירושלים.

7. המשיבה 3 מחזיקה בשטחי הגדה המערבית תחת תפיסה לוחמתית. המשיב 1 (להלן: **המשיב**) הוא המפקד הצבאי, האחראי מטעמה על שטח הגדה המערבית.

8. המשיב 2 הוא האחראי מטעם המשיב 1 על ניהול העתק מרשם האוכלוסין הפלסטיני אשר בידי הצד הישראלי, בהתאם להסכם הביניים שבין ישראל והרשות הפלסטינית והחזיקה הצבאית המעגנת אותו בשטחים.

מרשם האוכלוסין הפלסטיני ורישום מענם של תושבי הרשות הפלסטינית

9. המצב המשפטי, טרם החתימה על הסכם אוסלו, בעניין עדכון הכתובת הרשומה, עוגן בסעיף 13 לצו בדבר תעודות זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969, ולפיו חובתו של תושב השטחים להודיע לרשות המוסמכת על שינוי מענו תוך 30 יום לאחר השינוי בפועל:

חל שינוי או תיקון באחד הפרטים המנויים בסעיף 11, חייב תושב שקיבל תעודת זהות להודיע על שינוי תוך 30 יום ללשכת מרשם האוכלוסין שבשטח סמכותה נמצא מקום מגוריו, כפי שייקבע על ידי הרשות המוסמכת.

10. יודגש כי מדובר בחובת דיווח רטרואקטיבי בלבד על שינוי מענו של פלסטיני תושב השטחים, בדומה לחובה החלה על ישראלים בתוך ישראל, והדבר לא היה מותנה באישור מוקדם או מאוחר של המפקד הצבאי.

11. בהסכם הביניים בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית ("הסכם אוסלו"), הועברו הסמכויות בתחום זה לידי הרשות הפלסטינית, ונקבע כי הרשות הפלסטינית תנהל את מרשם האוכלוסין של תושבי השטחים. המרשם שבניהול הרשות הוא המרשם הקובע.

יחד עם זאת נקבעו נהלי עדכון שמטרתם:

...to avoid discrepancies and with a view to enabling Israel to maintain an updated and current registry.

אחד הנהלים, הקבוע מפורשות בהסכם בסעיף 28 לנספח III, הוא כי:

The Palestinian side shall inform Israel of every change in its population registry, **including, inter alia, any change in the place of residence of any resident.**

לגבי רישום ילדים, נקבע כי:

The Palestinian side shall have the right to register in the population registry all persons who were born abroad or in the Gaza Strip and West Bank, if under the age of sixteen years and either of their parents is a resident of the Gaza Strip and West Bank.

12. יש לציין כי הסכם אוסלו, וסעיף 28 לנספח III, מדברים כל העת על "תושבי רצועת עזה והגדה המערבית" בנשימה אחת, ומתייחסים למרשם אחד ולא לשני מרשמי אוכלוסין. אין שום התייחסות מיוחדת לשינוי מען בין שני חלקי השטחים, וזאת בהתאם לעקרון היסוד הקבוע בהסכם, לפיו רצועת עזה והגדה המערבית מהוות יחידה טריטוריאלית אחת.

13. מנשר בדבר יישום הסכם הביניים (יהודה והשומרון) (מס' 7), התשנ"ו-1995 (להלן: **מנשר מס' 7**), עיגן לתוך החקיקה הצבאית את הסכם אוסלו, כולל נספח III. כך נקבע בסעיף 5 למנשר:

העברת הכוחות ותחומי האחריות בהתאם לנספח III להסכם הביניים כוללת את העברת כל הזכויות, החובות וההתחייבויות הנוגעות אליהם, ויחולו בעניין זה הוראות הסכם הביניים.

14. הדברים מפורשים וברורים: הסמכות לרשום את פרטיהם של ילדים הנולדים בשטחים, וכן הסמכות לעדכן את מענו הרשום של תושב הרשות הפלסטינית הועברה לידי הצד הפלסטיני. על מנת להבטיח כי בידי ישראל יימצא העתק מדויק של מרשם האוכלוסין הפלסטיני, נקבע על כי על הצד הפלסטיני לעדכן את הצד הישראלי על כל שינוי שערך במרשם – תוך שמודגשת באופן מיוחד החובה להודיע על שינוי במען הרשום. בהקשר זה, מובן כי אם הצד הישראלי נמנע במכוון מלעדכן את העתק המרשם שבידו, בהתאם להודעות הצד הפלסטיני, אין לו להלין אלא על עצמו.

15. ויודגש, כי בעבר הכיר המשיב במפורש בכך שהסמכות בעניין שינויי מען – לרבות שינוי מען בין עזה לגדה – עברה כולה לידי הרשות הפלסטינית.

ביום 4.12.95 פנתה ח"כ נעמי חזן אל האלוף אורן שחור, מתאם הפעולות בשטחים אז, והעלתה מספר שאלות בעניין המעבר בין עזה והגדה המערבית, ובין היתר:

שינוי מען מהגדה לרצועה, או להיפך; האם ניתן לשנות מען? לאיזה רשות מוגשת הבקשה, וכמה זמן ימשך תהליך קבלת ההכרעה?

ביום 9.1.96 (לאחר הוצאת מנשר מס' 7, אשר עיגן כאמור את נספח III להסכם בחקיקה הצבאית הפנימית של השטחים), התקבלה התשובה מעוזר מתאם הפעולות בשטחים, סא"ל שמוליק אוזנבוי, ואשר לפיה:

באשר לשאלתך בנוגע לשינוי מען מהגדה לרצועה, הריני להודיעך כי הטיפול בנושא עבר לאחריות הרש"פ ולכן יש לפנות אליהם בענין זה.

העתק מכתבה של ח"כ חזן מיום 4.12.95 מצורף ומסומן **ע/9**.

העתק מכתבו של עוזר מתאם הפעולות בשטחים מיום 9.1.96 מצורף ומסומן **ע/10**.

16. יתרה מכך, גם כיום מכיר המשיב בכך שניהול מרשם האוכלוסין נמצא באחריותה וסמכותה הבלעדית של הרשות הפלסטינית. המשיב עצמו הדגיש אף את חשיבות מהימנותו ותקינותו של העתק המרשם המצוי בידי ישראל.

כך, למשל, ביום 14.5.07 התקבל במוקד להגנת הפרט מכתב מלשכת יועמ"ש המשיב 1, בו נאמר מפורשות כי:

המרשם הפלסטיני הינו בסמכותה הישירה של הרשות הפלסטינית אשר מנהלת אותו. העתק ממרשם זה מצוי גם בידי הצד הישראלי, וזאת בהתאם לסעיף 28 לנספח האזרחי להסכם הביניים. הצד הישראלי, כרשות מינהלית תקינה, מחויב לוודא, כי רישומיו מהימנים, תקינים ועומדים בדרישות תחיקת הביטחון, הפסיקה והמינהל התקין.

[...]

עדכון חד צדדי של המרשם ע"י הצד הישראלי אינו אפשרי באשר המרשם כולו מתנהל ומנוהל ע"י הצד הפלסטיני בהתאם להוראות ההסכם.

העתק מהמכתב מלשכת יועמ"ש המשיב מצורף ומסומן ע/11.

מדיניות "הקפאת" מרשם האוכלוסין הפלסטיני

17. בשנת 2000 החליטו המשיבים "להקפיא" את עדכון הכתובות במרשם האוכלוסין הפלסטיני בין רצועת עזה לגדה, כחלק ממגמה כללית ליצירת הפרדה בין רצועת עזה לבין הגדה המערבית. המידע הרשום באותה עת במרשם האוכלוסין לא נבדק ולא נבחן, אלא הוקפא כפי שהיה – בלא אפשרות לשנותו, לתקנו, או לערער על נכונותו.

18. כאמור, הסמכות לעדכן את הכתובות במרשם האוכלוסין הועברה לצד הפלסטיני, ובידי ישראל נותר העתק שלו בלבד, ועל כן המשיבים לא יכלו "להקפיא" אלא את עדכונו של העתק המרשם שבידיהם, וכך עשו.

19. תחילה המשיך הצד הפלסטיני לעדכן במרשם את מענם הרשום של פלסטינים בהתאם להסכם הביניים ולהודיע על כך לצד הישראלי, ואף לרשום זאת בתעודות הזהות שהנפיק – בעוד הצד הישראלי מתעלם מהעדכונים ומותיר את העתק המרשם שבידו כפי שהיה, "מוקפא".

20. אך הקפאתו של העתק המרשם גם היא כלי רב עצמה, וזאת כיוון שכפי שעולה מפניות רבות שהגיעו למוקד להגנת הפרט, המשיב הורה לגורמי הצבא בגדה – במחסומים, במעברי הגבול וכיוב' – להסתמך אך ורק על העתק של המרשם, ולהתייחס לרשומים בו בכתובות בעזה כזרים, עד כדי הכרזה עליהם כ"שוהים בלתי חוקיים". התוצאה הייתה שנגרמו בעיות כה קשות לאלו שכתובתם לא עודכנה בהעתק המרשם שבידי ישראל, עד שהצד הפלסטיני פסק באופן כמעט מוחלט מלעדכן אף את המרשם המקורי.

21. המשיבים, אשר ביקשו כנראה למנוע - או לצמצם - את מעברם של פלסטינים בין שני חלקי ארצם והשתקעותם בחלקה האחר, לא טרחו ליצור כל קונסטרוקציה חוקית אשר תקבע ותגדיר בצורה מפורשת את ההפרדה אותה החליטו ליצור. הם לא שינו את החקיקה הצבאית ולא הוציאו כל צו בעניין. יתרה מכך – הם אף המשיכו להתיר את מעברם של פלסטינים בין שני חלקי השטחים, לעיתים בהיקף מצומצם ולעיתים בהיקף רחב יותר, וזאת בלא הצבת כל תנאים או מגבלות לעניין שהייתם בחלק זה או אחר.

22. התוצאה היא כמובן כאוס מוחלט. פלסטינים רבים שעברו מהרצועה לגדה בהיתרים ובהתאם לחוק, מצאו עצמם לפתע מוכרזים על ידי המשיבים כ"שוהים בלתי חוקיים" בביתם. במקרים קיצוניים אפילו אנשים שהתגוררו שנים רבות בגדה ולעיתים אף נולדו בגדה, הפכו למוכרזים כ"שוהים בלתי חוקיים", אשר סכנת גירוש מרחפת מעליהם – רק מכיוון שבשל ההקפאה כתובתם רשומה באופן שגוי במרשם האוכלוסין.

23. בעניינה של פלסטינית אשר ביקשה לעדכן את מענה הרשום במסגרת הסכמה בבג"ץ (בג"ץ 2680/07 **עאמר נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**), תיאר מנהל הוועדה האזרחית שבמשרד הפנים הפלסטיני את מדיניות ההקפאה ומשמעותה. בין השאר נכתב (בתרגום לעברית) כי:

מאז שנת 2000 הצד הישראלי מסרב לקבל הודעות על שינוי מען שהרשות הפלסטינית מגישה לו, במיוחד שינוי מען מעזה לגדה המערבית... יצוין כי כתוצאה ממדיניות ההקפאה קיבלנו בעבר תלונות מפלסטינים רבים, אשר עוכבו ונחקרו במשך שעות ארוכות כשעברו במחסומים הצבאיים, בשל קיומו של הבדל במען שנמצא במחשב אצל הצד הישראלי, היות שהצד הישראלי לא שינה את המענים בהתאם להודעות הצד הפלסטיני.

אי לכך, לא שינינו את מענה של גב' עאישה עאמר בספח התעודה, על מנת לחסוך ממנה בעיות בהן היא עלולה להתקל כשהיא עוברת במחסומים בגדה המערבית, וזאת עד שנקבל סימן מהצד הישראלי, כי הוא שינה את המען במחשב הישראלי בהתאם להודעה שנשלחה אליהם.

העתק מכתב משרד הפנים הפלסטיני מצורף ומסומן ע/12.

24. יצוין, כי באותו עניין נמחקה העתירה בהסכמה לאחר שהסעד שהתבקש בה – מעבר העותרת מרצועת עזה לגדה המערבית – ניתן, וכיום תלויה ועומדת בפני בית המשפט עתירה נוספת בעניינה של אותה עותרת, העוסקת ישירות בעניין עדכון מענה הרשום, ובדומה לעתירה זו מבקשת לשים סוף למדיניות ההקפאה הנהוגה על ידי המשיבים (בג"ץ 660/08 **עאמר נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, העתירה הוגשה ביום 21.1.08).

מיצוי ההליכים

25. ביום 16.8.07 פנה המוקד להגנת הפרט ליועמ"ש המשיב וביקש לתקן את הטעות במענם הרשום של הילדים, כך שגם בהעתק המרשם שבידי ישראל יופיע המען הנכון. למכתב צורפו העתקי תעודות הלידה וכן הודעות הלידה של הילדים.

העתק המכתב מיום 16.8.07 מצורף ומסומן ע/13.

26. הפנייה לא זכתה לכל מענה, וביום 16.10.07 שלח המוקד תזכורת ליועמ"ש המשיב, בה ביקש את הטיפול בעניין בלא דיחוי ואת תיקון הטעות בהקדם.

העתק התזכורת מיום 16.10.07 מצורף ומסומן ע/14.

27. אך הפנייה נותרה ללא מענה. כעבור חודש נוסף, ביום 15.11.07, פנה המוקד בפעם השלישית ליועמ"ש המשיב וביקש מענה לפנייתו. במכתב צויין כי:

פרק זמן כזה של התעלמות מוחלטת מפנייתנו חורג מכל מתחם של סבירות. כפי שבוודאי ידוע לכם, הינכם מחוייבים על-פי דין להשיב לפניית המופנות אליכם במהירות הראויה ולכל המאוחר בתוך ארבעים וחמישה יום מיום הפנייה. לכל הפחות, עליכם לעדכן אותנו במצב הטיפול בפנייתנו ובדבר הסיבה לעיכוב במתן המענה.

העתק המכתב מיום 15.11.07 מצורף ומסומן ע/15.

28. ביום 29.11.07 – **כשלושה וחצי חודשים לאחר הפנייה הראשונה** – התקבלה סוף סוף תשובתו של יועמ"ש המשיב. בתשובה נכתב כי:

קובץ מרשם האוכלוסין המצוי בידי הצד הישראלי מעודכן מעת לעת בהתאם לבקשות המועברות מטעם הרשות הפלסטינית. ככל שילדי משפחת צבאח רשומים כמתגוררים ברצועת עזה, הרי שהסיבה לכך הינה כי נרשמו כך מלכתחילה.

באם בפי מרשיך טענות, כי רישום ילדיהם כמתגוררים ברצועת עזה נעשה בשגגה, הרי שעליהם להפנות טענות אלו לרשות הפלסטינית וככל שזו תבחר לטפל בסוגיה תופנה לצד הישראלי בקשה בהתאם.

כפי שניתן לראות, התשובה מתעלמת לחלוטין מהמסמכים אשר צורפו לפנייה הראשונה, המעידים על כך שכשנולדו הילדים הם נרשמו בכתובתם הנכונה.

חשוב לציין, כי הפרוצדורה אותה מציגים המשיבים במכתבם, לפיה העתק המרשם אשר בידי הצד הישראלי מעודכן בהתאם לבקשות הרשות הפלסטינית, תואמת את הדין ואת הקבוע בהסכם הביניים. המשיבים לא טוענים לחובת קבלת אישור מוקדם של הצד הישראלי לשינוי מען בהתאם לשיקול דעתו, כפי שטענו בהמשך וכפי שטענו במקרים אחרים. עוד על כך בהמשך.

העתק המענה מיום 28.11.07 מצורף ומסומן ע/16.

29. ביום 5.12.07 השיב המוקד למכתבו של יועמ"ש המשיב. במכתב הודגש כי הכתובת השגויה מופיעה אך ורק בהעתק המרשם שבידי ישראל, וכך אף עולה בבירור מהמסמכים אשר צורפו לפנייה הראשונה. המוקד הדגיש כי העותרים פנו כבר לרשות הפלסטינית בעניין הטעות ופירט את ההודעות אשר הועברו על ידי הצד הפלסטיני לצד הישראלי.

המוקד צירף לפנייתו את מכתבו של סגן מנהל הוועדה האזרחית הפלסטינית שבמשרד הפנים, המפרט את פניות הצד הפלסטיני לצד הישראלי בעניין, ומדגיש כי העותרים הינם ילידי נפת רמאללה, המתגוררים בנפת רמאללה, ורשומים במרשם הפלסטיני בנפת רמאללה.

העתק המכתב מיום 5.12.07 מצורף ומסומן ע/17.

העתק מכתבו של סגן מנהל הוועדה האזרחית הפלסטינית, וכן תרגומו לעברית, מצורפים ומסומנים ע/18.

30. ביום 18.12.07 הודיע יועמ"ש המשיב כי "לא עלה בידינו לאתר כל בקשה או פניה בנושא מטעם הרשות הפלסטינית" וכי "הכתובת הנכונה אליה יש להפנות הסוגיה הינה הרשות הפלסטינית".

העתק הודעת יועמ"ש המשיב מיום 18.12.07 מצורף ומסומן ע/19.

31. ביום 23.12.07 פנה המוקד ליועמ"ש המשיב פעם נוספת והפעם צירף לפנייתו את הודעות הצד הפלסטיני בדבר עדכון המען הרשום, אשר הועברו לידי הצד הישראלי ביום 21.3.07.

העתק הפנייה מיום 23.12.07 מצורף ומסומן ע/20.

העתקי הודעות הצד הפלסטיני מיום 21.3.07 מצורפים ומסומנים ע/21-ע/24.

32. ביום 23.1.08 התקבלה תשובתו של יועמ"ש המשיב. הפעם הרחיק המשיב לכת אף יותר וטען כי בקשות הצד הפלסטיני "אינן מנומקות ואינן מבהירות מדוע מדובר בטעות הדורשת תיקון" (כך!).

הנה כי כן, כל טענות המשיב בתחילה, לפיהן הצד הישראלי אכן מעדכן את העתק מרשם האוכלוסין בהתאם לשנמסר לו מהרשות הפלסטינית, והבעיה היחידה הינה כי הודעה כזו לא הועברה לידי, התפוגגו ברגע בו אכן הגיעה הודעת הצד הפלסטיני לידי הצד הישראלי כנדרש.

העתק תשובת יועמ"ש המשיב מיום 22.1.08 מצורף ומסומן ע/25.

33. כך, מזה למעלה מחמישה חודשים, מנסה המשיב בכל דרך אפשרית להתנער מחובתו ולהימנע מעדכון מענם של העותרים בהעתק מרשם האוכלוסין שבידו, בכל פעם בתירוצים אחרים:

תחילה בחר המשיב פשוט להתעלם במשך חודשים מפניות העותרים אליו;

לאחר מכן טען כי הטעות הינה במרשם הפלסטיני ועל כן יש לפנות לצד הפלסטיני;

לאחר שהובהר (שוב) כי הטעות הינה רק בהעתק הישראלי, טען כי לא הועברה הודעה מהצד הפלסטיני;

לאחר שהובהר כי הודעה כזו דוקא הועברה, טען כי "לא הצליח לאתרה";

ולאחר שההודעות הועברו אליו ישירות טען כי "הן אינן מבהירות מדוע מדובר בטעות".

האם אין גבול לציניות?

חשיבותו המעשית של עדכון המען הרשום במרשם האוכלוסין ובהעתקו –

מקרים קודמים

34. המוקד להגנת הפרט נאלץ לטפל במקרים רבים של פלסטינים אשר בשל מדיניות המשיבים נתקלו בבעיות וקשיים שונים – עד כדי גירוש מביתם על ידי המשיבים – רק בשל כך שמענם הרשום במרשם האוכלוסין "הוקפא" באופן שגוי על ידי המשיבים.
35. בבג"צ 5504/03 **כחלות נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (לא פורסם), נדון עניינו של פלסטיני בן 30, יליד עזה, אשר השתקע ברמאללה, ואף נישא לתושבת רמאללה. אותו עותר עדכן את מענו במרשם האוכלוסין הפלסטיני לרמאללה, אולם בהתאם למדיניות ההקפאה, ישראל התעלמה מהשינוי ולא עדכנה אותו בהעתק המרשם שבידה. לאחר 11 שנים בהן התגורר בקביעות בגדה המערבית, נעצר האיש בגשר אלנבי ולתדהמתו גורש לרצועת עזה. בעקבות העתירה, בחר המשיב שלא להעמיד את עמדתו לביקורת שיפוטית ואיפשר את חזרת העותר לביתו בגדה המערבית. יש לציין כי מעברו דרך ישראל והמשך שהייתו בגדה התאפשרו באמצעות היתר אחד בלבד: היתר כניסה לישראל.
- גם לאחר שהתיר את חזרתו לגדה, המשיך המשיב להתנגד לשינוי המען הרשום בהעתק המרשם שבידי ישראל. על מנת לנסות ולצמצם את הבעיות העלולות להתעורר מכך, צייד המשיב את העותר במכתב, לפיו יוכל העותר לקבל שירותים מלאים מהרשויות בגדה המערבית. העותר רשום עד היום בכתובת שגויה בעזה.
36. בבג"צ 3555/05 **נבאהין נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, ובבג"צ 4465/05 **גדילי נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, שוב נדון ענינם של תושבים פלסטינים שגורשו מביתם בגדה המערבית לרצועת עזה, אך ורק בשל העובדה כי מענם הרשום בעת ההקפאה היה "עזה".
37. העתירה הראשונה, בג"צ 3555/05, עסקה ביליד קלקיליה, אשר בשל העובדה שמשפחתו מעזה במקור, נרשם מענו בכתובת פיקטיבית ברצועה. הוא נתפס על ידי משטרת הגבולות וגורש לעזה.
38. בעתירה השנייה, בג"צ 4465/05, נדון עניינו של תושב פלסטיני שהתגורר ביריחו. הוא נקלע בטעות למקום הלא נכון בזמן הלא נכון ונעצר על ידי כוחות צבא שביקשו לעצור אנשים אחרים. הוא שוחרר כעבור כמה ימים - והועבר אחר כבוד לעזה.
39. בשני המקרים הנ"ל העדיף המשיב, לאחר הגשת העתירה, לאפשר את חזרתם של העותרים לגדה, ולא להעמיד את התזה המשפטית שלו לביקורת שיפוטית. שניהם עברו מהרצועה לגדה דרך ישראל באמצעות "היתר כניסה לישראל" ושניהם קיבלו מכתב דומה למכתב שניתן בבג"צ 5504/03, כדי לאפשר להם לקבל שירותים על אף שמענם רשום באופן שגוי בשל ההקפאה. עד עתה הם מתגוררים בגדה המערבית, מבלי שהם יכולים לתקן את הרישום.

40. בבג"צ 5463/06 **אפנדי נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, נדון עניינו של פלסטיני, תושב השטחים. בשנת 1991 עבר העותר להתגורר עם בני משפחתו בביר נבאלה שבגדה המערבית. 15 שנה לאחר מכן, ביום 4.2.06, נתפס קרוב לביתו בביר נבאלה וגורש מייד לרצועת עזה, בשל העובדה שמענו הרשום הוא בעזה. רק בעקבות העתירה הסכימו המשיבים להתיר את שובו לביתו, באמצעות היתר כניסה ליום אחד לישראל. גם הוא מתגורר עדין בגדה המערבית, בעוד מענו הרשום נותר באופן שגוי ברצועת עזה.
41. בבג"צ 9951/06 **אבו בטיחאן נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, נדון עניינו של פלסטיני, תושב השטחים. בשנת 1998 עבר העותר להתגורר בגדה המערבית, שם הכיר את אשתו ובנה לו משפחה. שמונה שנים לאחר מכן, בחודש ינואר 2006, נפטר אחיו של העותר ברצועת עזה, והעותר עבר לרצועה, דרך ישראל - עם אשתו שהייתה אז בהריון, ועם בנם בן השנה וחצי - על מנת להשתתף בהלוויית אחיו. בחודש אוגוסט 2006 ניתן אישור מעבר מעזה לגדה, דרך ישראל, לאשתו וילדו בלבד, לאור הריונה ומצבה הרפואי הקשה, והיות והמען הרשום שלה הינו טולכרם שבגדה המערבית. בקשתו של העותר להתיר סורבה. רק בעקבות העתירה הסכימו המשיבים למתן היתר הכניסה לישראל, כמבוקש, והאיש חזר לביתו ומשפחתו בגדה. מענו הרשום נותר שגוי ו"מוקפא".
42. בבג"צ 810/07 **אבו שעבאן נ' המפקד הצבאי בגדה המערבית**, נדון עניינו של צעיר פלסטיני, אשר רוב חייו התגורר בחברון שבגדה המערבית, אך בשל ההקפאה מענו הרשום נותר בעזה. בשנת 2005, בשל ויכוח שפרץ בינו לבין אביו, ברח הצעיר לעזה ומאז לא הצליח לקבל היתר כניסה לישראל לצורך חזרתו לבית אביו. רק לאחר הגשת העתירה הסכימו המשיבים כי העותר יחזור לבית הוריו והונפק לו היתר כניסה לישראל, ליום אחד.
43. בבג"צ 9386/07 **פיראני נ' מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית**, עתר המוקד להגנת הפרט בשמו של פלסטיני, יליד עזה, אשר עבר עם הוריו להתגורר באל-ראם שבגדה כשהיה בן 11. בגיל 16 פנה למשרד הפנים הפלסטיני להוצאת תעודת זהות ביקש לעדכן את מענו הרשום, אך נמסר לו כי בשל ההקפאה הישראלית לא ניתן לעשות זאת. בשנת 2006 נסע העותר עם אשתו ההרה ובתו לבקר את אחיו החולה ברצועת עזה. אשתו וילדיו חזרו לביתם בגדה, אך בשל מענו הרשום השגוי סירבו המשיבים להתיר לו לשוב לביתו. משך עשרה חודשים היה העותר לכוד ברצועת עזה, הרחק מביתו. רק בעקבות העתירה הסכימו המשיבים לאפשר את חזרתו לביתו.
44. כפי שניתן לראות, ל"הקפאת" עדכון המען משמעויות מרחיקות לכת והיא גורמת לפגיעה קשה בחייהם של פלסטינים, על לא עוול בכפם. נוסף על המקרים הקשים של גירוש ממש, צריך לזכור גם את כל אלו אשר "שיחק להם מזלם" ולא גורשו, אך נתקלים מדי יום בבעיות עצומות בכל תחומי החיים, וחיים בפחד מתמיד מפני גירוש מבתיהם וממשפחותיהם, רק משום שאינם יכולים לתקן את הרישום השגוי של מענם.

יתרה מכך – אלה ש"זכו" לעדכן את מענם הרשום במרשם הפלסטיני לאחר שהוקפא ההעתק הישראלי (ובטרם פסק הצד הפלסטיני בשל ההקפאה מלעדכן אף את המרשם המקורי) אינם מעלים בדעתם כלל כי חרב הגירוש מרחפת על צווארם.

45. העותרים בענייננו גילו את הטעות במקרה, בפנייה שיגרתית למשרד הפנים, אך באותה מידה יכול היה הדבר להתגלות בנסיבות אחרות – אם, למשל, היה אבי העותרים לוקח את ילדיו לביקור קרובים ברצועת עזה, ומגלה בתום הביקור כי ילדיו אינם רשאים לשוב עוד לביתם.

החלק המשפטי

סמכותו של המפקד הצבאי: צרכי ביטחון אל מול טובת האוכלוסייה המוגנת

46. על המפקד הצבאי מוטלת החובה לשמור על הסדר והחיים הציבוריים בשטחים הכבושים. בעשותו כן, שיקול דעתו של המפקד הצבאי מוגבל לשני קטבים - צרכים צבאיים מחד, וטובת האוכלוסייה המוגנת מאידך:

אמנת האג מסמיכה את מפקד האיזור לפעול בשני תחומים מרכזיים: האחד - הבטחת האינטרס הבטחוני הלגיטימי של המחזיק בשטח, והשני - הבטחת צרכיה של האוכלוסייה המקומית בשטח הנתון לתפיסה לוחמתית... הצורך האחד הוא צבאי והאחר הוא צורך אזרחי-הומניטרי. הראשון מתמקד בדאגה לבטחון הכח הצבאי המחזיק במקום, והשני - באחריות לקיום רווחתם של התושבים. בתחום האחרון מופקד מפקד האיזור לא רק על שמירת הסדר והבטחון של התושבים אלא גם על הגנת זכויותיהם, ובמיוחד על זכויות האדם החוקתיות הנתונות להם. הדאגה לזכויות אדם עומדת במרכז השיקולים ההומניטריים שחובה על המפקד לשקול. על פי תקנה 43 לאמנת האג, על הכח השולט בשטח מוחזק רובצת האחריות לנקוט בכל האמצעים שברשותו לשקם, ולהבטיח, אפוא, במידת האפשר סדר ציבורי ובטחון באיזור, תוך כיבוד המשפט התקף באיזור במידת הניתן. בביצוע תפקידו בשמירת הסדר והבטחון, על מפקד האיזור להבטיח, אפוא, את האינטרסים הבטחוניים החיוניים מזה, ולהגן על האינטרסים של האוכלוסייה האזרחית באיזור מזה.

(בג"צ 10356/02 **הס נ' אלוף פיקוד מרכז**, פ"ד נח(3) 443, 455-456).

47. המפקד הצבאי אינו רשאי לשקול שיקולים מדיניים, פוליטיים ואחרים, ומוגבל לשיקולי ביטחון במובנם הצר. כל שיקול אחר אשר ישקול המפקד הצבאי יהווה שיקול זר:

שיקוליו של המפקד הצבאי הם בהבטחת האינטרסים הביטחוניים שלו באזור מזה והבטחת האינטרסים של האוכלוסייה האזרחית באזור מזה. אלה כאלה מכוונים כלפי האזור. אין המפקד הצבאי רשאי לשקול את האינטרסים הלאומיים, הכלכליים, הסוציאליים של מדינתו שלו, עד כמה שאין בהם השלכה על האינטרס הביטחוני שלו באזור או על האינטרס של האוכלוסייה המקומית. אפילו צרכי הצבא הם צרכי הצבאיים ולא צרכי הביטחון הלאומי במובנו הרחב.

(בג"צ 393/82 **ג'מעית אסכאן אלמעלמון נ' מפקד כוחות צה"ל פ"ד** לז(4) 785, 793-794).

48. בענייננו לא קיים כל נימוק ביטחוני העומד מאחורי מדיניות ההקפאה, ובודאי שלא קיים כל נימוק ביטחוני בעניינם של הילדים העותרים. מדיניות כזו היא בלתי סבירה ומנוגדת לחובותיו של המפקד הצבאי.

היקף שיקול הדעת ביחס לרישום במרשם האוכלוסין

49. נקודת המוצא ביחס למרשם האוכלוסין, הינה כי מרשם האוכלוסין הינו מרשם סטטיסטי-תיעודי, המהווה לכל היותר ראייה לכאורה לאמיתותו (למעט פרטים מסוימים כאמור בחוק). כך נפסק כבר לפני ארבעים וחמש שנה, בפרשת פונק-שליזינגר :

ברור הדבר ונעלה מספק, כי תפקידו של פקיד רישום, על-פי הפקודה הנ"ל, אינו אלא תפקיד של מאסף חומר סטטיסטי לצורך ניהול ספר התושבים.

(בג"צ 143/62 פונק שליזינגר נ' שר-הפנים פ"ד יז(1), 225, 243).

50. מאז פרשת פונק שליזינגר קבע בית-המשפט העליון, וחזר וקבע, כי תפקידו של פקיד רישום אינו אלא תפקיד של איסוף חומר סטטיסטי, ושום סמכות שיפוטית לא ניתנה בידו. על כן, הפקיד חייב לרשום את שהאזרח אומר לו, אלא אם כן הדברים אמורים ב"אי-נכונות של רישום הגלויה לעין, והיא אינה מוטלת בספק סביר".

וראו :

בג"צ 3045/05 בן-ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין, תק-על 2006(4), 1725, 1731 ;

בג"צ 1779/99 פלונית נ' שר הפנים פ"ד נד(2), 368, 375-376 ;

בג"צ 2901/97 נעמת נ' שר הפנים תק-על 2002(1), 634, 640 ;

בג"צ 2888/92 גולדשטיין נ' שר הפנים, פ"ד נ(5), 89, 93-94.

51. בפסיקה הודגש כי שיקול הדעת שניתן בידי פקיד המרשם שעה שהוא רושם את פרטיו של אדם במרשם האוכלוסין הוא טכני ומוגבל :

מרווח הפעולה של פקיד הרישום ואפילו של פקיד הרישום הראשי, ככל שהדבר נוגע לרישום הראשון, ולשינויים ברישום, אינו בלתי-מותחם, כי המחוקק ציין את הנושאים שיש לרשום, את תחומו של שיקול הדעת של פקיד הרישום, את חובת ההודעה על השינויים והוראות כיוצא באלה. אין לפקיד הרישום או לפקיד הרישום הראשי או לשר הפנים סמכויות מעבר לקלסיפיקציות ולדרכי הרישום הקבועות בחוק, או בתקנות שהותקנו מכוח הסמכה מפורשת שבחוק.

(בג"צ 230/86 מילר נ' שר הפנים פ"ד מ(4), 436, 444-445).

ובפרשת פונק-שליזינגר הדגיש השופט זוסמן כי :

טעם לפגם מבחינת המינהל יש בכך שאזרח הבא להודיע פרטים לצרכים סטטיסטיים... יעמוד בפני פקיד חשדן שיצלול לנבכי עברו.

(פרשת פונק-שליזינגר לעיל, בעמ' 252).

52. מובן כי לצורך עדכון כתובתו של אדם במרשם האוכלוסין אין הוא נדרש להציג כל "הבהרות", "הסברים" או "נימוקים" מפורטים. די בכך כי הודיע על כתובתו.

הכשלים שבעמדת המשיב, כפי שהוצגה בתשובותיו וכפי שנטענה בעבר

53. מתשובותיו של המשיב עולה, כי לעמדתו, על מנת לעדכן או לתקן את כתובתו הרשומה בהעתק מרשם האוכלוסין של אדם כלשהו, נדרש אותו אדם להעביר לצד הישראלי דרך הצד הפלסטיני "בקשה מנומקת", ואילו בידי הצד הישראלי שיקול דעת רחב להחליט האם להתיר לצד הפלסטיני לעדכן או לתקן את הכתובת הרשומה, או שמא להורות לו להתיר במרשם את הכתובת השגויה.
54. אך בתיזה זו של המשיב כשל כפול:
- ראשית, בכך, למעשה, מבקש הצד הישראלי להשיב לידי סמכות מפורשת שעברה לידי הצד הפלסטיני בהתאם להסכם הביניים ומנשר מס' 7, וזאת בלא כל חקיקה מפורשת, בלא צו הקובע זאת, וממילא בלא מתן פרסום לכך.
- שנית, ממילא סמכות עדכון המרשם או תיקונו הינה סמכות הכוללת שיקול דעת מוגבל ביותר, טכני בעיקרו, ואין בה סמכות רחבה לשיקולים מהותיים שונים.
55. המשיב, אם כן, לא רק שלקח לעצמו בלא כל בסיס חוקי סמכות טכנית שהועברה מיזו במפורש – אלא אף "הרחיב" סמכות זו יש-מאין, מעל ומעבר, והפך אותה לסמכות מהותית ומשמעותית המאפשרת שיקול דעת מהותי רחב.
56. המשיב טען בעבר כי סמכותו לעשות זאת נובעת מסעיף 6(ב) למנשר מס' 7, הקובע כי:
- קביעת מפקד כוחות צה"ל באיזור, כי כוחות ותחומי אחריות מוסיפים להיות בידו תהיה מכרעת לעניין זה.
57. אולם מובן כי הוראה זו לא מאפשרת למשיבים לקחת לידיהם בהבל פה של המפקד, כל סמכות, גם אם לא עוגנה מעולם בצו. וברור שעניינה של ההוראה בהכרעה מי מחזיק בסמכות מסוימת שכבר מעוגנת בדין, ולא ביצירת סמכויות. הרעיון לפיו הוראה זו מאפשרת למשיבים להעביר כרצונם בכל עת הלוך וחזור סמכויות בין הצדדים, הוא רעיון אבסורדי המרוקן מתוכן את מנשר מס' 7 ואת הסכם הביניים כולו.
58. הטענה כאילו לא הייתה כוונה בהסכם הביניים להעביר סמכות זו לידי הצד הפלסטיני היא אבסורדית במיוחד, לאור ההדגשה היתרה שניתנה בהסכם לעניין חובת הצד הפלסטיני להודיע לצד הישראלי על שינויים שנעשו במענם הרשום של תושבים.
59. כאמור לעיל, גם המשיב עצמו הכיר בעבר בכך שהסמכות בעניין שינויי מען – לרבות שינוי מען בין עזה לגדה – עברה כולה לידי הרשות הפלסטינית. רק בדיעבד מנסה המשיב להחזיר לעצמו בלא כל עיגון מפורש את הסמכות שהועברה, כאילו הייתה בידו כל העת, וכאילו מעולם לא הייתה כוונה להעבירה.

חוקיותו של "הסכם סתר" בין הצד הישראלי לפלסטיני, ככל שהסכם כזה קיים

60. בעבר טען המשיב כי קיים לכאורה "הסכם" בינו לבין הרשות הפלסטינית, שלא פורסם, לא מעוגן בצו ולא ידוע היכן הוא כתוב – אם בכלל, ואשר קובע כללים מיוחדים לשינוי המען הרשום בין חלקי השטחים.
61. אם אמנם קיים הסכם כזה, הרי שמדובר למעשה בהסכם בינלאומי המחליף את הכללים עליהם הוסכם בהסכם הביניים, ואשר קיבלו תוקף מכוח החקיקה הצבאית. ויודגש: אין אנו עוסקים בהסכמות טכניות בדבר אופן יישום של הכללים שנקבעו בהסכם הביניים, אלא בשינוי מוחלט של סעיפים מפורשים.
62. המשיב לא הצביע על מקור כתוב כלשהו בו מופיע הסדר זה (אם הוא קיים כלל) ולא הסגיר אף ברמז איפה ומתי פורסם הנוהל בציבור והיכן עוגן במפורש, או אושר סופית. מדובר, אם כן – בהתאם לטענה זו – בהסכם בינלאומי סודי, אשר מכוחו מבקש המשיב להטיל התניות, מגבלות ואף סנקציות שונות על תושבי השטחים.
63. בעניין זה חשוב להדגיש: אין כל ערך לניסיונם של המשיבים להסתמך על הסכמי-סתר (בהנחה שכאלו אמנם קיימים), הסדרים חסויים (אם ישנם) ועל נהלים שמעולם לא פורסמו (בהנחה שהם נכתבו כלל ועיקר). עיקרון יסוד של המינהל הוא שהנורמות הקובעות את זכויותיהם של אזרחים והמסדירות את התנהלות המימשל חייבות להיות ברורות, מפורשות, ובעיקר – להתפרסם ברבים.
64. כידוע, הסדרים והסכמים מדיניים, כמו גם אמנות והסכמים בינלאומיים, אינם הופכים להיות חלק מהדין הישראלי או החקיקה הצבאית אם לא אומצו בחקיקה מפורשת. בדיוק כפי שנקבע שתוקפו של הסכם הביניים נובע אך ורק מהחקיקה המפורשת המעגנת אותו, כך גם "הסכמות" המשנות או מחליפות את הקבוע בו מחייבות עיגון מפורש בחקיקה. מכאן, של"הסכמות" של המפקד הצבאי עם הרשות אין כל תוקף כשלעצמן – על אחת כמה וכמה כשמדובר ב"הסכמות" נסתרות.

הסכם שנערך בין מדינת ישראל לבין מדינה אחרת, כשהוא לעצמו, אינו דין, לא בישראל ואף לא ביהודה ושומרון. וכך אמר מ"מ הנשיא שמגר במשפט אבו עיטה (לעיל), בעמ' 234:

"כללי המשפט הבינלאומי ההסכמי אינם נקלטים אוטומטית ואינם הופכים לחלק מן הדין החל בישראל, כל עוד לא אומצו או שולבו בדרך החקיקה והפכו לחלק מן המשפט החל בישראל מכוח הוראותיו של חוק חרות או של חקיקת משנה..."

כך לגבי הסכמים בינלאומיים בדרך כלל, וכך גם לגבי הסכם הביניים. הסכם הביניים אין לו מבחינה משפטית מעמד גבוה יותר או תוקף רב יותר מהסכם שנערך בין מדינת ישראל לבין מדינה אחרת. משמע, הסכם הביניים אינו מהווה, כשהוא לעצמו, חלק מן הדין החל בישראל או חלק מן הדין החל ביהודה ושומרון. כדי לתת לו תוקף כחלק מן הדין החל בישראל נדרש חוק של הכנסת... בדומה לכך, כדי לתת להסכם הביניים תוקף כחלק מן הדין החל ביהודה ושומרון נדרש צו של המפקד הצבאי באזור.

(בג"צ 2717/96 עלי נ' שר הבטחון פ"ד נ(2), 848, 852-853).

65. ואפילו אם נניח שיש הסכם בינלאומי כתוב, אשר עוגן בצורה כלשהי בחקיקה הצבאית הפנימית, עדיין קיימת חובה על המפקד הצבאי לפרסם את החקיקה והנוהל לכלל הציבור ולעגן את אותו הסכם בצו מפורש. במיוחד היות שהפגיעה הנובעת מאי עדכון כתובת רשומה הינה קשה ביותר וההשלכות שלה רבות משמעות, כאמור לעיל.

66. הטלת חובות, מגבלות וסנקציות על אזרחים, מכוח הוראות עלומות והנחיות נסתרות עומדת בהתנגשות חזיתית עם עקרון-העל המשפטי הקובע כי **אין חקיקת סתר**, וכי "חקיקת סתר פוגעת באושיות שלטון החוק ובציפור נפשה של הדמוקרטיה" (כדברי השופט ברק (כתוארו אז) בבג"צ 4950/90 **פרנס נ' שר הבטחון** פ"ד מז(3) 36, 42).

67. ויפים לענייננו הדברים שנאמרו כבר לפני למעלה מחמישים שנה, מפי השופט שרשבסקי :

אין לך חוק אלא אם הוא הובא לידיעת הרבים בדרך שהחוק קבע בעצמו, כי אם לא כן ייווצר מצב של אנדרלמוסיה שאיש לא יוכל לדעת מה מותר ומה אסור, ולפיכך אי-אפשר יהא לדרוש ממנו שיהא שומר חוק ושלא יעשה מעשה בלתי חוקי.

(בג"צ 220/51 **אסלאן נ' המושל הצבאי של הגליל** פ"ד ה(2), 148).

בדומה לכך ציין השופט ח. כהן כי :

כל מעשה-תחיקה, ולעניין זה אין נפקא מינה אם הוא חוק או מעשה חקיקת-משנה, טעון פרסום ברבים... ואפילו אם יש בחוק הוראה מפורשת הפוטרת אותו מעשה-תחיקה מפרסום ברשומות. אין חוקי סתר במדינת ישראל. כשקיימת הוראה בחוק הפוטרת מעשה-תחיקה מפרסום ברשומות, מותר שלא לפרסמו ברשומות, אבל אין זאת אומרת שמותר שלא לפרסמו כלל. חקיקה הנעשית בסוד והנשמרת בגנזי נסתרים, היא אחד מסימני ההיכר של שלטון טוטליטרי, והיא אינה עולה בקנה אחד עם שלטון החוק.

(ע"א 421/61 **מדינת ישראל נ' האז** פ"ד טו 2193, 2204).

68. חובתו של המפקד הצבאי, כרשות מינהלית, להראות כי קיים מקור סמכות מפורש המצביע על סמכותו לעניין עדכון המען הרשום. אם טוען הוא להסכם בינלאומי בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית בעניין, עליו להציג את אותו הסכם או הסדר, את הנוהל שנקבע, ואת החקיקה המחילה אותו ומעניקה לו תוקף חוקי בשטחים.

אם הוא טוען כי הסמכות לרשום את כתובתו של אדם מעניקה אף סמכות לשקול שיקולים מהותיים רחבים לגבי עצם מגוריו של אדם בכתובת זו – עליו להצביע על הבסיס החוקי המעניק סמכות זו לפקיד הרישום.

כל עוד לא עשה כן, עליו לפעול בהתאם לדין הקיים, הידוע והמפורסם, והוא אינו רשאי להטיל חובות, מגבלות או סנקציות על מי שפעל בהתאם לכך.

סיכומם של דברים

69. מדיניות "הקפאת" עדכון המען הרשום של פלסטינים בה נוקטים המשיבים מזה למעלה משבע שנים, פוגעת אנושות בחייהם של פלסטינים המתגוררים בגדה. היא מונעת מהם לקבל שירותים יומיומיים במת"קים, היא גורמת לעיכובים אינסופיים וחקירות מתישות במחסומים ואף מעמידה אותם בפני סכנה תמידית של גירוש מבתיהם.

כל זאת על לא עוול בכפם, באופן שרירותי וגורף, תוך הסתמכות עיוורת על מענם הרשום אשר "הוקפא" במרשם האוכלוסין באופן שגוי, ובלא כל נימוק ביטחוני.

מדובר במדיניות הסותרת את החובות המוטלות על המשיב בכובעו כמפקד הצבאי של האזור, מתנגשת חזיתית עם חובותיו של המשיב כרשות מינהלית, ומנוגדת לדין ולהסכמים הבינלאומיים שעוגנו בו.

עתירה זו נתמכת בתצהיר שנחתם בפני עו"ד בגדה ונשלח לח"מ בפקס, בתיאום טלפוני. בית המשפט הנכבד מתבקש לקבל תצהיר זה, ואת ייפויי הכוח שאף הם ניתנו בפקס, בהתחשב בקשיים האובייקטיביים בנוגע למפגש בין העותרים לבין באי כוחם.

לאור כל האמור, מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפכו לצו מוחלט. כמו כן מתבקש בית המשפט להשית על המשיב את הוצאות העותרים ושכ"ט עו"ד.

עידו בלום, עו"ד

ב"כ העותרים

13 במרץ, 2008

[ת.ש. 51556]